

13358

891.49

U-33

Թիֆլիս 1910

ՈՂ 4. 11. 5. 244

ՄԻԼԵԻ ԱՆՊՐԵՏԻ ԶՈՐԻՅԵ

ՁԸ ՄՐՍԵՍ ԲԱՐԱՇԿԱԶԱՆ

891.99

5-33

Արմ.
2-4470a

2-4470a

Հրատարակող Պիւն Միլիէիլ Զարիճէի

891.99

Լ-33

**ՉԸ ՄՐՍԵՍ
ԲԱՐԱՇԿԱԶԱՆ**

ՀԱՅԵՐԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ

ԱՇՈՒՂՆԷՐԻ ԵՐԳԵՐ

2003

Հաւաքեց

ՍԱԶԱՆԴԱՐ ԳԷՈՐԴ ՄԱՏԻՆԵԱՆՅԸ

ՀԱՅ. № 20848

Յպարան Յ. Մ. Բոսինեանց.

ԹԻՖԼԻՍ.

1910

Անխճօրեն մի շար-
շարիլ նազ ու բնքուշ
բաղտս ես այս տա-
րի տաք օրեր չի գայ
չմրսես դու բարաշ-
կայ ջան:

Մայիսի ամիսը մի
կարծիլ չուտով կու-
գայ ցուրտ աշունքը
դու միշտական տաք
տաք հագնուիր որ չը
մրսես բարաշկայ ջան

Միշտական քաղցը
քնի մէջ երաւով էլ
կը յիշեցնեմ ամար
ձմեռ կղզուշացնեմ
որ չմրսես բարաշ-
կայ ջան:

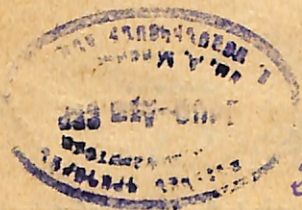
Սիրական հեռա-
ցար ինձանից թշնա
մու սրտով մի անի
յիշիր միշտական Գէ-
որգին որ չմրսես
բարաշկայ ջան:

Գէորգ Մատինեանց:

Սիրահար իմ աչքերս մէրթ լալագին տեսնելու ես,
մանաւանդ մօրմօրեյս խիստ ահագին տեսնելու ես,
ինձ նման սիրո ցաւը գիտեմ որ մին տեսնելու ես,
հօգի ջան, այսուհետեւ ինձ դժուարին տեսնելու ես,
բայց մէկ ըստեղ մէկ էլ անեղ ատենին տեսնելու ես:

219

44618-ահ

29623-63

Մինչև հարիւր խաղ ասի հայ լեզուով սերի վերայ,
սերը երբեք չի նայեց ու չը տուաւ ինձ չարայ,
եթէ մէկ ողորմութիւն անելու ես շուտով արայ,
հօգի ջան, այսուհետեւ ինձ դժուարին տեսնելու ես:
բայց մէկ ըստեղ մէկ էլ անեղ ատենին տեսնելու ես:

Իմ քաջած ցաւերը երբ միտ կրեբեմ կգարմանամ
սաղ օրերիս միջումը չը տեսայ սէրն ինձ բարեկամ
երկու օր չի ուշանալ հեռու տեղեր պէտք է գնամ
հօգի ջան այսուհետեւ ինձ դժուարին տեսնելու ես:
բայց մէկը ըստեղ մէկ էլ անեղ ատենին տեսնելու ես:

Շարագրեալ նամակս ար յիշատակ մօտդ պահի,
կարդալով զանգատներս մի մօռանայ ինձ խնայի,
վերոյիշեալ տեղերին իցէ թէ մահ պատահի,
հօգի ջան այսուհետեւ ինձ դժուարին տեսնելու ես,
բայց մէկ ըստեղ մէկ էլ անեղ ատենին տեսնելու ես:

Ես չիրիննս քեզէն աւել թէ սիրեկան ունենամ,
բարի վիճակ չը հարեմ ստոր աստիճան ունենամ,
ուզումեմ որ քեզանից մէկ նշանաբան ունենամ,
հօգի ջան այսուհետեւ ինձ դժուարին տեսնելու ես,
բայց մէկ այստեղ մէկէլ անեղ ատենին տեսնելու ես:

Թէ Աստուած կու սիրես իմ սիրեկան եար,
էշխէմէդ դուստդեմ մէկ մօտս արի
լեզուդ բլբուլ ակրքներեդ մարքարիտ
բոիդ թարի նման է մէկ սալբու ծառի:

Տարեց տարի քո էշխէմէդ էրուած եմ,
արուն արտասունքս աչքէս վեր ածեմ,
ջիգարով էրուած եմ սրտով էրուած եմ,
միտքս մօլորուել է դարդու սարսարի:

Պատերդ նման է եաղութ ալմասի,
ջանո քեզ դուրբան մատաղ եմ ասի,
մէկ ասի թէ հարիֆի հետը մի խօսի,
հարցրէք թէ էնէնց էլ ինչ գէթ իմ արի:

Քու խաթրով ման եկա ուս ու սուս արաւ,
սո իմ ազիզ եար իշէրդ ով տարաւ,
ով որ նհախ տեղը քեզ ինձմէն արաւ,
յոյս ունիմ հանդպի անգումանք չարի:

Թիֆլիս եալդուզն եմ շատ դարդին դիմացաւ,
իմ ազիզ եարը ինձմէն հեռացաւ,
ուսն որ լաւ էի ասի, նա վատ իմացաւ,
չելաւ չը ռաստ եկա մէկ դօղրու եարի:

ԲԱՐԱՇԿԱՅ ԵՐԳԻ ԵՂԱՆԱԿԻՆ

Անգին աղջիկ ես քեզ մատաղ,
ցանկացածդ ինձի ասայ,
քեզի զօհվելու պատաստ եմ,
անգին աղջիկ ինձի խղճայ:

Դիփ մանեկայ սաղ կովկասը.
Երկրէ երկիր չորս բոլորը,
չի ճարուիլ քեզպիսի հուրը,
անդին աղջիկ ինձի խղճայ:

Քո սիրուց ես թափառում եմ
գիշեր ցորէկ հանգիստ չունեմ,
մի տանջիր ինձ անխղճօրէն,
անջիգար եար ինձի խղճայ:

Իմացիր որ խօսքս էսայ
առանց ինձի խէր չէս անսնայ,
հաւատա ինձ խօստումդ վկայ,
անխիղճ աղջիկ ինձի խղճայ:

Այժմ տեսա որ նամարդ ես,
ով սէր կասի այնտեղ կը վազես,
Մատինեանցի սիրոյն ես,
մօտս արի ինձի խղճայ:

Գ. Մ.

ԻՄ ՍԻՐՈՅԻ ՅԱՅԿԱՆՈՒՂԻՆ

1) Նամակդ ծոցումս եմ պահում
գիշերը բունս չի տանում,
մայրիկդ ինձանից է նեղանում
օրիօրդ ինձ մտքիցս ես հանում:

2) Մանես գալիս քուչայ քուչայ,
ջէբիդ նամակներդ փուչայ,
շատ սիրուն ես խելքդ բիշայ,
չեմ գիտում թէ մտքումդ ինչայ:

3) Մանես գալիս վէրի վէրի,
կը ը ընգնի սիրտդ էրի,
մօրդ ասայ մէկնէլ բերի,
քեզ պէս օրիօրդ թող շատ ըլի:

4) Հայր չունիս որ հետը խոսէմ,
մայրիկիդ ես դուրեկան չեմ,
որ պատահի հետը խոսէմ,
քեզ հետ ես գերեզման մտնէմ:

1903 թ. Թիֆլիզ Գ. Մ.

Սիրուններ միք նեղանալ,
որ ես եարիս եմ գովում,
դուք իմ դարդս չէք իմանայ,
էլի եարիս եմ գովում,
էլի փերուս եմ գովում,
բալաչայ եարիս եմ գովում:

Թէ գուզ լինիր աղաւնեակ
թեկներդ լայն բացարած
ճախրելով վեր բարցրանաք

էլի եարիս եմ գովում,
էլի փերուս եմ գովում,
բալաջայ եարիս եմ գովում:

Թէ գուզ լինիր սիրամարդ,
ձեր նախշունիկ թնկնեցող,
կամ անուշիկ երգող սոխակ,
էլի եարիս եմ գովում,
էլի փերուս եմ գովում,
բալաջայ եարիս եմ գովում:

Մագերդ ոսկէ թելէ.
ունքէրդ նորածին լուսին,
աչքէրդ փայլուն աստղեր,
էլի եարիս եմ գովում,
էլի փերուս եմ գովում,
բալաջայ եարիս եմ գովում:

որբան կուզէք զարթարուէք,
ալ ու եղի գոհարնեցող,
եարս սև դուք ալ հագէք,
էլի եարիս եմ գովում,
էլի փերուս եմ գովում,
բալաջայ եարիս եմ գովում:

Ամենքդ մէկ մէկ փերի,
աչքիս առաջ մանէք զալիս,
ինձ չէք կարող անել գերի,
էլի եարիս եմ գովում,
էլի փերուս եմ գովում,
բալաջայ եարիս եմ գովում:

Ձով գիշեր է գուրս եկ
Լուսնեակը նորեկ
Նուշ աղշիկ քո սիրուց
Հանգիստս կորեկայ

Էդ շինարի հասակդ
Հուշքս միտքս տարեկ
Անուշ եար շուտ արի
Քնքուշ եար շուտ արի:

Բոյիդ բուսաթիտ մատաղ
Ձէիրան ջէիրան ջէիրան
Սև աչքերիդ մատաղ,
Ձէիրան ջէիրան ջէիրան:

Աստղէրը կը շողշողան
Կապուտակ երկնքէն
Վարէցիր իմ հոգին
Քո սև սև աչքերէդ
Համբերանքս կտրաւ
Լալիս եմ քո ձերքէդ
Անուշ եար շուտ արի
Քնքուշ եար շուտ արի:

Բոյիդ բուսաթիտ մատաղ
Ձէիրան ջէիրան ջէիրան
Ձէկ մազերիտ մատաղ
Ձէիրան ջէիրան ջէիրան

Ափսոս էս գիշերին
Որ մենակ ման գութամ,
Կաղաչեմ դուրս չես գայ
Առանց քեզ ուր դնամ:

Թէ հողիս էլ ուզես
Անուշ ջան քեզ կտամ,
Անուշ եար շուտ արի,
Քնքուշ եար դուրս արի:

Բոյիդ բուսած թիտ մատաղ
Չէիրան ջէիրան ջէիրան,
Քաղցր լեզուիտ մատաղ,
Ջէիրան ջէիրան ջէիրան:

ԾԻԾԵՌՆԱԿ

Ծիծեռնակ ծիծեռնակ
դու գառնան սիրուն թռչնակ,
դէպի ուր ինձ ասա,
թռչումես այդպէս արագ:

Ախ թռիւր ծիծեռնակ
ծնած տեղս Աշտարակ,
Անդ շինիր բո բունը,
հայրէնի կտուրի տակ,
Անդ հեռու ալետր,
հայր ունիմ սղաւոր:

որ միակ իւր որդուն
սպասում է օրեց օր:

Երբ տեսնես դու նորան,
ինձնից շատ բարեւ արայ,
ասա թող նստի լայ.
իւր անբաղտ որդու վերայ:

Դու պատմէ թէ ինչպէս,
աստ ատէր ու խեղճ եմ ես.
միշտ լալով ողբալով,
կեանքս մաշուել է եղել է կէս:

Ինձ համար ցորեկը,
մութ է շրջում արեգը,
գիշերը թաց աչքիս,
բունը մօտ չի գալիս:

Ասիր որ չը բացուած
թառամեցայ միացած.
ես ծաղիկ գեղեցիկ
հայրենի, հողից զրկուած.
Դէհ սիրուն ծիծեռնակ
հեռացիր թռիւր արագ
դէպի հայոց աշխարհը,
ծնած տեղս աշտարակ:

Առանց քեզի ոնց դիմանամ փաշայ ջան,
բարով տեսոյդ արժանսնամ, դուշոյ ջան,
երբ որ տեսնէմ, կու հիանամ փաշայ ջան.
օրըստօրէ կուրախանամ դուշայ ջան:

ցնծամ, ցնծամ զվարճանամ փաշայ ջան:

Մէջ աշխարհումս չի ճարուիլ քու հատը,
վարպէտից ես առել խելք ու խրատ,
մէնակ դու չես, աշխարհումս կայ շատը,
բոլորի հետ չէմ փոխիլ քու մի մատը,
էնդուր տէսոյդ միշտ կու ջանամ, փաշայ ջան:

Գէղէցկատես նոր ծնած գառնես,
քաղցրապտուղ արմավէնի ծառն ես,
անմահական կաթն աղբիւրից սառնես
սրտիս խօրհուրդնես, համ լեզուիս բառնես,
քեզնէ բարութիւն կու ստանամ, փաշայ ջան:

Բաւ է գովեմ, շատ աւելի լաւ զադ ես,
սուլթան ու խան, գլխիս տէր ու շահգադ ես
աղաչում եմ դիւանս ուղիղ դատես
գիւրջի նաւին էս ցաւիցը ազատես
թերակատար չեմ, կիմանամ, փաշայ ջան գուրջինանէ:

Առանց քեզ եմ անմխիթար, դուշայ ջան,
մի ցաւս է հարիւր հազար փաշայ ջան,
աղաչում եմ ինձ մօտդ տար փաշայ ջան,
մի չարշարիլ ինձ չարաչար դուշայ ջան:

Հռաւորը միշտ ճանապարհ կը սպասի,
մէկ բարիսիրտ մարդ տեսնի, խաբար լսի.
սիրեկանի համբաւը բարի խօսի.

լաւ սէրերը միտ բերի լալ սկսի,
քաղցը սիրոյ պատուի համար, դուշայ ջան:

Հաստատ սէր ունեցողը ո՞նց դիմանայ,
երբ սիրելուցը մէկ գիր ստանայ.
կարելի է նրանով ուրախանայ
չի մտածիլ թէ օտար եմ փաշայ ջան

Միտս ընկնելիս բուրբուլի պէս խօսալդ,
կաքաւապէս մանր մանր մանկալդ,
ամէն դիմօք ինձ խրախոյս տալդ
երբ երազում տեսնում եմ գիւլ ջանդ
ման եմ գալի ոնց խելագար դուշայ ջան:

Գրով տօնդ շնորհաւորում եմ, սիրեկան,
տեսութեանդ պարտաւոր եմ սիրեկան.
ներեցէք որ հերու եմ, սիրեկան,
մի նկատիր թէ այս օրի եմ սիրեկան.
ես նիրանն եմ քեզ սիրահար, դուշայ ջան:

Ասում ես քու սիրելին եմ դառնում ես լալ ես
անում,
ուրիշին սէր ես տալիս ինձ բէղամաղ ես անում,
ինձանից հերանում ես խալխի քեփը չաղ ես անում,
համ վրէս ծիծաղում ես համ խելքս զրաւում ես,
ամէն տեղ խօսալուս խօսքերս սարսաղ ես անում:

Այսքան բեզ սէրեմ պատմում, դու սէրիցը չես
ամաչում,

ես որքան աղաղակայ որ ես քեզի եմ աղաչում
քո սրտացաւդ ես եմ միայն ինքդ չես ճանաչում
երեսիս ինձի գովում ես մտքումդ անդեր ես կոչում
փոքր ինչ սէր ցոյց տալով ինձ քեզի մարդատեղ ես
անում:

Քեզ հետ ես խօսալու եմ միայն թէ չունիմ
ժամանակ

չի պէտք է կռիւ անեմ ոչ թուր ունիմ ոչ դանակ
ինչպէս որ ես եմ դու ինքդ էլ լինիս նոյն գունակ
յետոյ ինձ ճանաչես, ասես թէ խէղճ էր նա մենակ
իմ չափովս չես բաշել քիզի չաղ ես անում:
մէկ սհաթ չը տեսնելս օրս տարի է անցկենում
սէրդ ինձ գործ եմ շինել ուրիշ գործի չեմ մօտենում
թէ քեզ մօտս ունենամ աշխարհն էլ ինչ եմ անում
ասանից բան չեմ ուզում ես քո սէրդ եմ կամենում
ինձ թողում ես դու լալով այլոց հետ մալաղ ես ա-
նում

Որովհետեւ պատմում է ամենայն տեղ մէր տէրը
սէրին չափ չի ունենալ անպատմելի է բաները
եթէ խորը նկատես համ զարարնա շատ համ խէրը
հէնց գիտես էտ սիրովը նիրանուն չրաղ ես անում:
Նիրանի

Հօգի ջան քու ցանկալի՝ գեղեցկութիւնդ է գովելի
բաղաբաժարութիւնդ, խէլքդ ու անունդ է գովելի
մանաւանդ ազնիւ ու հանդարտ բնութիւնդ է գովելի
դու հարազատ աղգից ես, ընտիր արիւնդ է գովելի:

Գիտում եմ որ սիրելի ուրիշի սէր տալ չգիտես
չափազանց զարդարութիւնով տեղէյ տեղ մանգալ չգիտես
քաղցր ու պարկեշտ հօգի ես դալմաղալ չգիտես
մէկ ծառ ես Նդեմական բարի արդիւնդ է գովելի

Քեզանից քիչ վախում եմ դեչ հարեաններ շատ
սւնիս

անունդ քցելու վատաբաններ շատ ունիս
փարք ու բարքդ մի փոխիլ դուն գովասաններ շատ ունիս
Շիրինի մօտ քու կատարեալ կեցութիւնդ է գովելի
Վերջ. Շիրին.

Մ Ո Ւ Խ Ա Մ Բ Ա Ջ

Ինչ գուղէ վարդն չմշկի դուն բացարած ես ինձ
համար
համ հնդստանու մաղահ ես համ թանգ առած ես ինձ
համար
անգին քար, ալմաս ու լալ, մարգարիտ շարած ես
ինձ համար
եաղութ, զմրուղտ ու մարջան, ծովէն ճարած ես ինձ
համար:

Պատկերդ լուս է տալիս, հենց գիտումեմ օձի հուլես
անմահական հօտ ես տալի, դրախտեն կապած մէ
թայգուլ ես:

լեզուտ քաղցր կու խաղա, նոր սարէն եկած բլբուլ ես
մէջլիսի չրաղդանէս, կշտիս վարած ես ինձ համար:

Երանի քեզպէս գեօգալին համաշա մուշտարիդ չաղալ

ծոցիդ մէջում բացելած սուսան, սումբուլ բաղշա բաղա
ճերմակ երեսիդ խալը, աչքերդ փալա սաղէ,
վարդ մանուշակ առջես դուն միշտ փռած ես ինձ համար

Խաբար տանին շահի մօտը գայ ոէհր անէ գուրս
ու սաղիդ
հաղէլ ես բէհուշտ ծիրանի սաղէ գալիս թէլ փարվազիդ
բոլորն ծաղկով շարել ես լալա հուսած դաստա մազիդ
պատքերդ զալամբար քաշած ոսկէշարձես ինձ համար

Քանի կուզէ ծերանամ էլի կուզովեմ մէ քանի
անմահական հոգիս տալիս կարմիր վարդերի խէլվան
զցեցիր էշխիդ կրակը սպանում ես լազաթ օղանին
իմ մեռնելու օրը գուզիմ վրէս հոդ ամես սիրելի:

Թէ Աստուծ կսիրես եար արի մէկ հալս տես
էշխովդ էրուած ջիգարս անճար մխկտալս տես
ամէն գալուդ ժամանակը խաբար միտքս ընկնելով
աչքերիցս պակսումա լոյսը դառն արտասուք լալս տես

Եարար բեմուրազ ինչ գարար աշխարհումս ինձ
համար

աչքերդ նմանա աստղ, ունքերդ ցող ու կամար
թող մտիկ անեմ պատկերիդ Աստծու խաթէր համար
մի փոքր ժամանակ համբերիր իմ քէփս հալս տես

Դիշէր ցորէկ փիքը անելով սիրու քունս չիտանում
ոչ մի անգամ սպանում ես ոչ թէ մօզտ ես տանում
սիրեկանը էդպէս չի անի ինչ որ ինձ ես անում
թողաղթ զցեցիր ջանա արի հոգի տալս տես:

Խէղճ Արտեմ հմ ինչ արի, եար ինձանից հեռացար
բարե հմ տալիս չես առնում աղ ու հացս մօռացար
ինչ կանես իմ արշարանս որ ամազս ուրացար
անիրաւ վերջիս արի հոգի տալս տես:
Վերջ: Արտեմ:

	Арм.
	2-44702

2013

13358

